

латинське походження, тому можна зробити висновок, що вони є інтернаціональними словами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев Е. Б. Ботаническая номенклатура / Е.Б. Алексеев, И. А. Губанов, В.Н. Тихомиров – М.: МГУ, 1989. – 168 с.
2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова – М.: Советская Энциклопедия – 1969. – 608 с.
3. Белодед И.К. Интернациональные элементы в лексике и терминологии / И.К. Белодедов – Харьков: Вища школа, 1980. – 208 с.
4. Зінченко О. І. Рослинництво: Підручник / О. І. Зінченко, В. Н. Салатенко, М. А. Білоножко; За ред. О. І. Зінченка. – К.: Аграрна освіта, – 2001. – 591 с.: іл.
5. Каменская О.Л. Текст и коммуникация/ О.Л. Каменская – М.: Высшая школа. – 1990 – 152 с.
6. Forster S. A Field Guide to Venomous Animals and Poisonous Plants/ S. Foster, C. Roger. – NY: Houghton Mifflin Harcourt – 1998. – 207 p.
7. Koh H. L. A Guide to Medicinal Plants/ L.H. Koh, K. T. Chua, C. H. Tan and others. – Singapore: World Scientific, 2009. – 312 p.

І. Б. Гижа

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд.філол. наук, доцент О. М. Мосейчук*

Переклад англійських емпатичних конструкцій українською мовою

Хоча питання відтворення емпізи у перекладі вже певним чином розглядали такі перекладознавці, як Т. Р. Левицька, А. М. Фітерман, І. М. Литвинчук, С. В. Гладько та інші, воно ще залишається вивченим недостатньо. **Актуальність** обраної теми зумовлена загальною тенденцією сучасних перекладознавчих досліджень до багатоаспектного аналізу перекладу тексту і, зокрема, до передачі його комунікативних і стилістичних характеристик. **Мета** статті – охарактеризувати способи та

прийоми відтворення емпازی в перекладі з англійської мови на українську. **Предметом** нашої статті є перекладознавче дослідження прийомів передачі англійських емпатичних конструкцій українською мовою. **Об'єктом** дослідження є емпатичні конструкції англійської та української мов через призму їх еквівалентності.

Емпатична конструкція – це така синтаксична конструкція, за допомогою якої виділяють той чи інший член речення [2: 75], тобто така конструкція виступає засобом інтенсифікації значення одного з елементів синтаксичної конструкції. “Емпатичність” синтаксичної конструкції пояснюється її емоційним забарвленням; іншими словами емпаза (грецьк. – виразність) – це закономірне явище емоційно-забарвленого мовлення, що полягає у виділенні певного елемента висловлювання [1; 5]. З точки зору Ганича, емпаза – це напруженість мови, посилення її емоційної виразності, виділення якогось елемента за допомогою інтонації, повторення, звертань, запитань тощо [2: 75].

Емотивний аспект вищезазначених конструкцій полягає у їх експресивності. На думку І. І. Туранського, експресивність завжди співвідноситься з нейтральною формою і не може існувати поза межами цього співвідношення. Виразність передбачає процес посилення, інтенсифікації [5: с. 15]. Більшість авторів пов'язують експресивність з поняттям інтенсивності [1; 2; 5], розглядаючи експресивність як властивість тексту або його складової, що передає смисл зі збільшеною інтенсивністю висловлення.

Різноманітні засоби вираження емпازی зустрічаються не тільки в художній, а й в науковій літературі та в офіційно-діловому стилі [3; 4]. Емотивна виразність досягається засобами різних мовних рівнів, а також використанням різних стилістичних прийомів і фігур, що дозволяє виявити в них своєрідний характер та виділити певні емпатичні конструкції та моделі. Таким чином, емпатичні конструкції можна поділити на лексичні, граматичні та графічні.

Граматичні емпатичні конструкції – це способи вираження емпازی, в яких для досягнення емпатичного ефекту використовуються граматичні засоби мови: а) інверсія – порушення звичайного фіксованого порядку слів у розповідному

реченні, б) конструкція з *it* на початку речення, в) конструкція *Condensed Relative*, в якій неозначені займенники *what, who, whatever, whoever, whomever* виступають в ролі підмета, г) конструкція з використанням ступенів порівняння прикметників та прислівників, д) заперечні емпатичні конструкції

Лексичні емпатичні конструкції – це вираження емпازی за допомогою лексичних засобів мови: конструкції з підсилювальним дієсловом *do*, конструкції *what a..., such a..., neither...nor, either...or, so very (much), more...than ever, too...to etc*, прийом експлетиву – вживання вставних емпатичних слів (мовні одиниці типу *indeed, to be sure, without doubt, undoubtedly*), а також емпатичні повтори.

До особливого способу створення емпازی відноситься **графічний спосіб**. Емпатичне виділення за допомогою графічних засобів є еквівалентом спеціального інтонаційного оформлення висловлювання. До графічних засобів, за допомогою яких емпатично виділяється висловлювання, належать виділення курсивом (*italics*), підкреслення, написання великими літерами (*capitalization*), написання через дефіс.

Вказаний вище перелік емпатичних конструкцій не є вичерпним. Вони можуть проявлятися у мові досить варіативно і засоби їх перекладу знаходяться в безпосередній залежності від контексту і смислового навантаження того чи іншого тексту або речення. Така ситуація спричинена різноманітністю емпатичних конструкцій та їх стилістичною диференціацією. Первинний тягар пошуку відповідників та передачі повідомлення без викривлення змісту та смислових втрат лежить на перекладачеві [4]. Відповідно, переклад емпатичних конструкцій не може бути зведений до простого формулювання, а є процесом творчим і часто обумовленим тому, що (згідно відповідників, які наводять вчені-лінгвісти, в т. ч. Карабан В. І. та Черноватий Л. М.) засоби вираження емпازی в англійській та українській мовах співпадають лише частково [3; 15].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Арнольд И. В. Интерпретация художественного текста: типы выдвижения и проблема экспрессивности / И. В. Арнольд // Экспрессивные средства английского языка. – Л. : ЛГПИ им. А. И. Герцена, 1975. – С. 11–20.
2. Ганич Д. І. , Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища школа, 1985. – 75 с.
3. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 608 с.
4. Сербиновская А.М. Обучение переводу с английского языка на русский: эмфатические конструкции. - Новочеркасск: Изд-во Южно-российского политехнического университета, 2006. – 157 с.
5. Туранский И. И. Семантическая категория интенсивности в английском языке / И. И. Туранский. – М. : Высшая школа, 1990. – 172 с

В. О. Голюк, А. В. Красій

*Національна академія Державної прикордонної служби
імені Богдана Хмельницького
Науковий керівник: канд. пед. наук Н. В. Берестецька*

Роль білінгвізму в умовах міжкультурної комунікації

Комунікація – один із способів нашого існування. А міжкультурна комунікація стала необхідною для раціонального та правильного співжиття багатьох різних народів на одній планеті. Особливо вона стала необхідною сьогодні, коли весь світ охопила хвиля глобалізації. Люди стали мобільними, а це призводить до соціокультурного взаємовпливу народів.

Багато вчених вважають, що знання іноземної мови, досконале вивчення чужої культури та життя суспільства допомагають перебороти багато проблем та труднощів пов'язаних з культурним та лінгвістичним шоком, акультурацією та адаптацією. В. Белянін стверджує, що таким чинником є білінгвізм [1].